संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय मानवअधिकार उच्चायुक्तको कार्यालय, नेपाल

प्रेस विज्ञप्ति २०६६ जेठ १७

सर्वोच्च अदालतको निर्णयको वर्ष दिन पुगेको अवसर बेपत्ता पार्ने कार्यसम्बन्धी आयोग तुरुन्त स्थापना गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई स्मरण गराउने उपयुक्त समय

सर्वोच्च अदालतले वि.सं. २०६४ जेठ १८ गते बलपूर्वक बेपत्ता पार्ने कार्यसम्बन्धी आफ्नो फैसला सुनायो। दुई वर्षपछि पनि यसका प्रावधानहरू कार्यान्वयन भएका छैनन्। उच्चायुक्तको कार्यालय-नेपाल अदालतको आदेशलाई कार्यान्वयन गरेर त्यस फैसलाको वाचालाई पूरा गर्नेतर्फ आफूलाई प्रतिबद्ध गराउन यस अवसरको उपयोग गर्न र त्यसरी बेपत्ता पार्ने कार्यका पीडितहरूको सत्य, न्याय र परिपूरणप्रतिको अधिकारलाई सम्बोधन गर्न सरकारलाई प्रोत्साहन गर्दछ।

आफ्नो अभूतपूर्व फैसलामा, नेपालको सर्वोच्च अदालतले देहायका लगायत पीडितका आवश्यकताहरूलाई सम्बोधन गर्न तथा द्वन्द्वसँग सम्बन्धित बेपत्ता पार्ने कार्यका निम्ति जवाफदेहीता सुनिश्चित गर्न तत्काल उपायहरू अपनाउन सरकारलाई निर्देशन दिएको थियो :

- अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुकूल जाँचबुझ आयोग स्थापना गर्न;
- बलपूर्वक बेपत्ता पार्ने कार्यलाई अपराधीकरण गर्न;
- बेपत्ता पार्ने कार्यका लागि जिम्मेवारहरूलाई अनुसन्धान गरी अभियोजन गर्न; र
- पीडित तथा तिनका परिवारहरूलाई पर्याप्त क्षतिपूर्ति तथा राहत उपलब्ध गराउन।

पूर्ववर्ती सरकारले व्यक्ति बेपत्ता पार्ने (कसुर र सजाय) अध्यादेश व्यवस्थापिका-संसदमा पेस गर्‍यो तर ६० दिनभित्रमा त्यसलाई पारित गरिनुपर्ने समय अहिले गुज्रेको छ। सो अध्यादेश अन्तर्राष्ट्रिय कानुनअनुकूल हुन पनि यसमा तात्त्विक संशोधन गरिनुपर्थ्यो।

उच्चायुक्तको कार्यालय-नेपाल, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग र नागरिक समाजका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सङ्गठनहरू सबैले बेपत्ता पार्ने कार्यलाई अपराधीकरण गर्ने तथा जाँचबुझ आयोगको खाका स्थापना गर्ने कुनै पनि कानुन सर्वोच्च अदालतको फैसलामा उल्लेख गरिएका आवश्यकताहरूसँग अनुकूल होऊन् भनी सरोकार व्यक्त गरेका छन्। विगतमा उच्चायुक्तको कार्यालयले बेपत्ता पार्ने कार्यका लागि हुने दण्डसजायमा वृद्धि गर्न, हदम्यादको समयावधि बढाउन तथा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा स्वीकार गरिएका परिभाषासँग मेल खानेगरी बेपत्ता पार्ने कार्यको परिभाषालाई संशोधन गर्नेलगायत अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डबमोजिम अध्यादेश ल्याउन सरकारलाई सिफारिस गरेको छ। बलपूर्वक बेपत्ता पार्ने कार्यबाट सबै व्यक्तिको संरक्षणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिलाई अनुमोदन गर्न पनि यो कार्यालय सरकारलाई आह्वान गर्दछ।

> "वि.सं. २०६४ को सर्वोच्च अदालतको अभूतपूर्व फैसलाले यस्तो मापदण्डको स्थापना गर्‍यो जसबाट बेपत्ता पार्ने कार्यलाई अपराधीकरण गर्न तथा अभियोजन गर्न र पीडितलाई न्याय, सत्य र परिपूरण उपलब्ध गराउन गरिएका पहलहरूमाथि विचार गर्न सकिने भयो," नेपालस्थित उच्चायुक्तको कार्यालयका प्रमुख रिचर्ड बेनेटले भन्नुभयो। "अदालतको फैसलासँग अनुकूल हुनेगरी बेपत्ता पार्ने कार्यलाई पारित गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिएर नयाँ सरकारले दण्डहीनता अन्त्य गर्ने तथा द्वन्द्वपीडितका आवश्यकताहरूलाई सम्बोधन गर्ने आफ्नो प्रतिबद्धतालाई प्रस्ट रूपमा दर्शाउन सक्छ।"

For further information contact Marty Logan, Tel.: 428 0164 (Ext.321); 98510 16922 (mobile), mlogan@ohchr.org, or Chun Gurung, tel: 4280164, ext 320; 98510 16937 (mobile), cgurung@ohchr.org

Website: http://nepal.ohchr.org